

*Kto stratil majetok, nestratil veľa.
Kto stratil slobodu, stratil mnoho.
Kto stratil vieru, stratil všetko.*

Zásielku spracovala spoločnosť:
HENRIETTA - direct marketing, s.r.o.
P.O.BOX 1, 820 08 Bratislava 28, „D+4“
POŠTOVNÉ ÚVEROVANÉ
820 08 Bratislava 28

SVEDECTVO

vychádza od roku 1991
ročník 30
január 2020
cena 1 euro

1

ČASOPIS TABUIZOVANÝCH FAKTOV

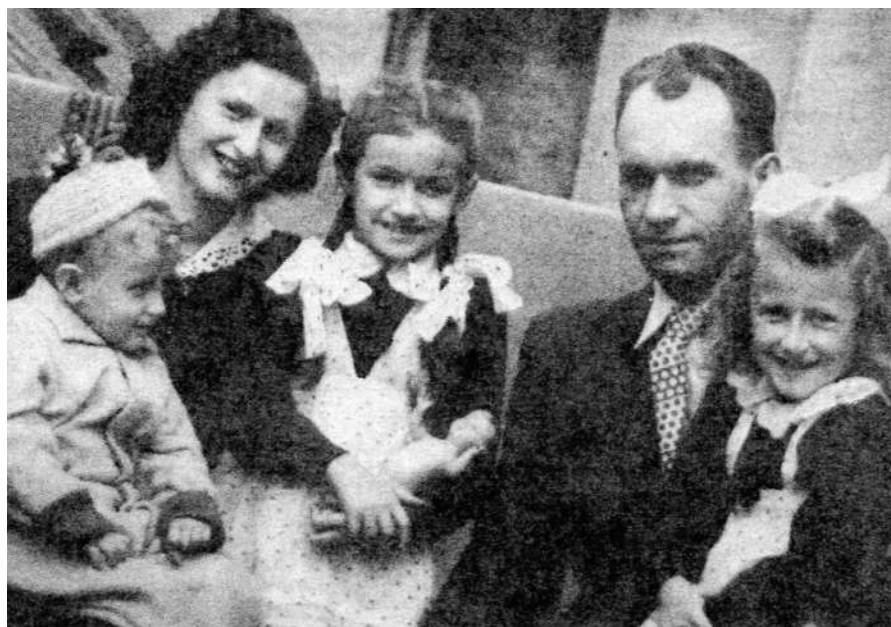
Oteckovi sa niečo stalo...

NÁŠ ROZHOVOR

Šesťdesiatosem rokov uplynulo 14. januára 2020 odvtedy, čo jej mamička povedala bolestnú vetu: „Gitka moja, idem do nemocnice, ockovi sa po ceste niečo zlé stalo.“ Gitka mala v tom čase deväť rokov, sestríčka Helenka sedem a brat Peťko tri roky. Tú milosrdnú lož jej povedala mamička vo veľkej úzkosti, cítila, že sa niečo zle stalo. Otecko pracoval na Povereníctva vnútra v Bratislave. Mamičkin starší brat prešiel ilegálne hranice a emigroval na Západ. V roku 1952 niečo nepredstaviteľné. O udalostiach, ktoré tvrdo zasiahli do života rodiny sa zhovárame s Margitou Zimánovou, rod. Dankovou.

● Ako si na ten deň spomínate?

Pripravovali sme sa na cestu do Ladomera k starým rodičom. Veľmi sme sa tešili na sánkovačku. Otecko mal dovolenku, ale odvolali ho do úradu a mamička zatiaľ pokračovala v balení. Vo svojich spomienkach

Posledná spoločná fotografia rodiny Dankovej.

Foto archív

takto opisuje ďalšie dianie: „Okolo deviatej hodiny ráno niekto zazvonil. Čudovala som sa, veď otecko mal kľúče od vchodu a nemusel zvoniť. Prišli však oteckovi spolupracovníci. Boli štyria a jedna žena v bielom plášti. – Čo sa stalo manželovi? – pýtala som sa. – Nič, - odpovedal jeden z nich. Len aby som sa obliekla a išla

s nimi. „A čo bude s deťmi?“ „Tie my postrážime. Veď sa hneď vrátite.“ Vrátila som sa až 29. januára 1959.

● Sedem rokov bez mamičky, bez otecka. Čo bolo s vami, deťmi? Kto sa o vás postaral?

Pokračovanie na 10. strane

V čísle

Ján Litecký Šveda
Čo s našatým
rokom?

2

Ján Košíar
Novoročný
príhovor

3

Eva Zelenayová
Za kresťanské
Slovensko

3

Mária Dvorčáková
Prehovoril otrok
vlastného svedomia

4

Z regiónov
Slovenska

5

Jozef Dečo
Konferencia
aj o ŠtB

6-7

Novoročný prejav
V. Havla

7

Za Jankom Brichtom

8

Marián Tkáč
Jáchymovská
univerzita

9

ročník 30 • január 2020

Čo s načatým rokom?

Predovšetkým našim členom a čitateľom želim všetko najlepšie do nového roku a pri našom vekom priemerne hlavne veľa zdravia. No a čo s tým začatým rokom? Nuž, tak ako doteraz, aj tohto roku sa musíme správať podľa našej zásady: nebať sa a hovoriť pravdu. A orientovať sa podľa nášho kompasu, ktorého „sever“ ukazuje stále na tri rovnaké hodnoty: kresťanstvo, Slovensko a antikomunizmus, a ktorý nás v chorom režime doviedol do väzenia a spoločenskej izolácie. A modliť sa, ale aj pracovať na tom, aby nás kompas už nikdy do väzenia nedoviedol.

Tento rok začnem netradične: ekológiou. Aj keď je to zdanlivo – ale len zdanlivo – menej politická téma, už vzhľadom na celosvetovú hystériu o klíme si ju musíme všimnúť. Aj keď my s ňou žiadne problémy nemáme. Keďže stále sa správame tradične, podľa odkazu našich predkov, pre ktorých „ekologické“ správanie bolo každodennou normou, hoci také slovo ani nepoznali. To len výrobcovia nového človeka a nevidaného pokroku dokázali narobiť obrovské ekologické katastrofy, niektoré z nich dodnes neboli celkom odstránené.

Lavičarska mládež v akcii

No na rozdiel od starých bolševikov, ktorí nás čičkali, ako je to tu všetko v poriadku, teraz nám naopak lavičarska mládež ide nahovoriť, že je to s našou planétou také zlé, že treba robiť až drastické opatrenia. Ako ináč. Títo metafyzickí bezdomovci objavili ako náhradku evanjelia svetskú apokalyptiku. A keďže bežný človek prirodzene nemá jasno v odborných otázkach, vždy sa nájdu vedci, ako to už u lavičiarov býva zvykom, ktorí prispôsobovaním grafov, simulácií či ich falšovaním, opäť nie sú na strane učnosti a diskusie, ale prázdnej svetskej ideológie. (Asi ako „naši“ historici.) Len pre zaujímavosť uvediem z polemickej state Dr. Ing. Christiana Fischera, že súvis medzi zvyšovaním množstva CO₂ a stúpaním teploty nie je vôbec jednoznačný. Oproti predindustriálnemu veku, keď bolo v atmosfére zhruba 0,028 % CO₂, teraz je to asi 0,04 % CO₂, z čoho len asi 1 - 4 % sú zapríčinené ľudskou činnosťou. Ibaže čast vedcov ako keby si odrazu prestala uvedomovať, že ekologické otázky sú mimoriadne zložité a hlavne závažné a že propagandistickým prístupom narobia viac škody ako osohu. Evidentne tu o nejaký „osoh“ nejde, ale výlučne o politiku.

Rozvracajú spoločnosť

Človek musí byť skeptický už len k rozsahu a intenzite tejto kampane, navyše založenej na vágnych dojmoch, ktorá ovládla celosvetové médiá. Podobnú apokalyptickú kampaň sme zažili 11. septembra 2001 a dobre vieme, čomu to poslúžilo. Ten najviditeľnejší aspekt celého klimatického šialenstva je presadzovanie určitých politických obsahov. Veľmi stručne a vecne to pomenoval poslanec CSU Markus Ferber: „Kto dnes chce vyvolať „klimatický núdzový stav“, nežiada nič iné ako rozhodnutia bez demokratickej

legitimácie a smeruje k tomu, aby odstránil demokratické práva.“ A aby nás náhodou niekto neobvinil z konšpiračných úmyslov, dodávam názov tajného interného dokumentu „proklimatického“ hnutia Extinction Rebellion: „Príprava nadchádzajúceho štrukturálneho kolapsu vládnych štruktúr západných demokracií.“ Rovnako z nekalých zámerov sa usvedčujú sami, keď na demonštráciách vyťahujú heslá o odstránení hraníc. Ešte som nečítal žiadnu štúdiu o tom, ako hranice bránia prechodu vetra či vyrovnávaniu teplotných rozdielov... Druhý aspekt tohto celosvetového cirkusu je príprava kádrov, ktoré budú túto politiku presadzovať. Merkelová s jej patologickou politikou dederónskej komsomolky končí, no aby sa situácia nebudaj nevrátila do normálu, treba pripraviť pôdu, aby „vstali noví bojovníci“. A to sú jednoznačne – čo je hádam najperverznejšie na celej veci – tzv. zelené strany. Aj preto odrazu taká pozornosť klíme. Veď keď ide o klimatické otázky a teda otázky prírody, kto už môže byť kvalifikovanejší, že?

Zo zelených extrémistická sekta

Tak sa pozrime na tých „zelených“ trochu bližšie. Hnutia, ktoré by sme dnešným slovníkom mohli nazvať ekologické, vznikali už koncom 19. storočia. Samotný termín „ekológia“ je od nemeckého zoológa Ernsta Haeckela z roku 1867. Pôvodne to boli celostné hnutia, ktoré zahŕňali ochranu krajiny – rovnako prírody ako aj pamiatok. Postupne však pre vykorenených meštiakov a lavičiarov, ktorí prírode nikdy nerozumeli, sa stali stelesnením konzervatizmu, proti ktorému úporne bojovali. Známy je Marxov výrok o idiocii vidieckeho života. Antimoderné, antiliberálne postoje bývalých zelených, ich vernosť tradícii či snahy relativizovať urbanizmus boli pre pokrokárov niečo ako návrat do doby kamennej. Rovnako aj po roku 1945 prišli snahy o zelenú politiku sprava. Až došlo v roku 1979 k založeniu nemeckej strany zelených, kde však klasickým „palácovým prevratom“ náhle prevzali moc lavičari a rôzne stalinské kádre, ktoré zacítili svoju novú šancu na hlásanie netradičných tém a konzervatívnych zakladateľov strany postupne povyhádzovali. A tak tu z pôvodne ekologického hnutia máme jednu extrémistickú lavičarsku sektu, takú kominternu č. 2. Ich agenda už s ochranou prírody nemá absolútne nič spoločné, naopak presadzovaním svojich kľúčových tém ide proti zdravému rozvoju tak spoločnosti ako aj prírody. Tieto strany idú presne opačným smerom, ako ukazuje náš kompas politických väznov, keďže ich hlavné snahy sú multikulturalizmus, egalitarizmus, feminizmus, boj proti národom, gender, rozvrat rodiny, homomanželstvá, perverzácia detskej výchovy, diktatúra kvót či antirasizmus, čo je iba krycí názov pre rasizmus proti bielym. A emancipácia – od etiky, ale aj od zákonov. Najtragickjšie na tom je, že už sa s tými nezmyslami ani nemusia skrývať, naopak, začínajú už prenasledovať normálnych ľudí. Snahy o totalitu sú lavičarskou prirodzenosťou. A to je aj celá záhada Greta Thunberg.

Ján Litecký Šveda
predseda PV ZPKO

SVEDECTVO, mesačník Politických väznov Zväzu protikomunistického odboja • **Vydavateľ:** PV ZPKO, založený v roku 1990 pod názvom Konfederácia politických väznov Slovenska [KPVS] • **Šéfredaktorka:** Eva Zelenayová • **Redakčná rada:** Ján Košíar (predseda), Ján Litecký Šveda, Ivan Mrva, Peter Mulík, Ivan A. Petranský, Jozef Rydlo, Juraj Vrábel a Eva Zelenayová • **Adresa redakcie:** 811 06 Bratislava, Obchodná 52 • **Telefón:** 02-5263 8156 • **e-mail:** uzpko@mail.t-com.sk • **webová stránka:** www.pv-zpko.sk • **IČO:** 00679879 • **Cena jedného výtlačku:** 1 EURO • **Predplatné 10 EUR/kalendárny rok** • **Predplatné pre zahraničných abonentov: 50 USD** vrátane poštovného. • **Číslo účtu v Prima banka Slovensko, a.s.:** SK74 3100 0000 0040 0012 8109 • **EV:** 3851/09 • **Tlač:** PRINTLAND, s.r.o. • **Nevyžiadané rukopisy nevraciam** • **ISSN:** 1338-404X • **MATERIÁLY** uverejnené v rubrikách „Čitateľské fórum“ a „Spomienky“ vyjadrujú názory občanov a čitateľov.

Milí a ctení politickí vězni,

rok 2019 bol turbulentný a bohatý na udalosti na domácej, európskej i svetovej scéne. U nás to bola okrem „kočneriády“ najmä pokračujúca diskusia o novele potratového zákona, ktorá, žiaľ, nepriniesla prakticky nijakú zmenu. Jedným z možných vysvetlení tejto žalostnej strnulosti niektorých poslancov NR SR môže byť aj Darwinova vývojová teória, podľa ktorej sa živočíchy počas miliónov rokov vyvinuli z jednoduchých foriem na komplexné. Darwinov nasledovník Ernst Haeckel v roku 1866 tvrdil, že v ontogenéze cicavca môžeme rozlíšiť všetky dospelé štádiá jeho predkov, teda rybu, obojživelníka, plaz a až ako posledné sa objavujú štruktúry daného cicavca. A tak teda človek počatý v živote

matky nie je od počiatku človekom, len zhlukom buniek a nižším živočíchom. Preto ho možno zabiť.

Začíname ďalší rok 2020. Pre každého z nás je to opäť Boží dar času, ktorý sme pozvaní využiť nielen pre vlastné dobro a prospech, ale aj pre našich blízkych. Je prístupný, má o jeden deň viac. V tento deň, 29. februára, ktorý máme len raz za štyri roky, si v roku 2020 zvolíme svojich zástupcov, ktorí budú riadiť náš štát počas ďalších štyroch rokov. Voľme preto takých, ktorí majú v základnej otázke, že človek je stvorený na obraz a podobu Boha, jasno. A že človek je buď muž, alebo žena a že sa s tým, bez nenapraviteľnej škody pre človeka, nedá nič robiť.

V našich časoch, v nových možnostiach komunikácie, keď každý pozerá len do mobilu a preto nevidí na ulici priateľa, ktorý mu ide oproti, sa musíme vrátiť k našim koreňom a uvedomiť si realnosť

nebezpečenstva, čo sa môže stať, ak by sme dovolili vládnuť elitám, ktoré si naozaj myslia, že všetky náboženstvá sú len opičím ľudstvom. Že človek pochádza z opičie a je len náhodným zhlukom buniek, ktorý nemá čo premýšľať o svojom živote a ciele. Stačia mu predsa chlieb a hry.

Milí priatelia, politickí väzni, ktorí ste trpeli pre Krista, živého Božieho Syna, varujte svoje potomstvo, že život vo svete bez Boha je neznesiteľný a plný utrpenia. Boh musí mať svoje miesto v našej spoločnosti. Nedajme sa zmanipulovať médiami, ale pýtajme sa starších, ako sa veci majú, najmä tých, ktorí za svoju vieru v Boha a v spravodlivosť si svoje odsedeli vo väzniciach. História nech je pre nás učiteľkou života. Naša vlastná, cirkevná, národná i štátna. Spolu s vami dúfam, že rok 2020 nám prinesie pokoj, spravodlivosť a slušný život.

Ján Košíar
duchovný PV ZPKO

Za kresťanské Slovensko

Začiatok tohto roka bol značne rozpačitý. Keďže onedlho budú voľby do Národnej rady Slovenskej republiky politici, ale aj cirkevná hierarchia sa rozhodli usmerniť voľby svojim potrebám. Najzrozumiteľnejšia bola azda prezidentka SR Zuzana Čaputová, ktorá jasne pomenovala cieľ svojej politiky – premenu Slovenska. Očakáva, že vo voľbách zvíťazia progresívne strany a dokončia to, čo sa začalo jej voľbou – zmena Slovenska na liberálnu demokraciu, teda na demokraciu bez Boha.

Pre kresťanské Slovensko si pozornosť zasluhuje najmä homília Mons. Stanislava Zvolenského, bratislavského arcibiskupa, metropolitu počas novoročnej sv. omše v bratislavskej Katedrále sv. Martina. Jeho slová, že Boh nie je stranícky, mohli vyvolať skôr úsmev na tvári, veď to azda každý kresťan vie. Ibaže nie každý je ochotný voľiť strany, ktoré majú vo svojom programe ochranu kresťanských hodnôt. No a tým, ktorí sa za ne stavajú Zvolenský odkázal: „Ak by sme hovorili, že sme to práve my, čo bojuje-

me za neho, bola by to opovážlivosť.“ Prečo? Prečo by malo byť opovážlivosťou jasne pomenovať preferované hodnoty? Veď práve tie odlišujú jednotlivé strany.

SLOVO SVEDECTVA

Zvolenský išiel ešte ďalej a rozdelil strany na tie, čo si „trúfajú vybudovať spoločnosť, ktorá Boha nepotrebuje“ a tie, ktoré si „spásu môžu vydobýť samy“. Boha nepotrebujú liberáli a ľavicári, takže, škoda sa im venovať. A o tých druhých arcibiskup tiež nemá vysokú mienku. Lebo tvrdí, že „spásu, záchranu, nevidia ako Boží dar“. A to znamená stratu Božej nádeje. Takže aké poslanstvo vyslal najvyšší kňaz na Slovensku katolíkom? Ak budete voľiť tých, čo sa hlásia ku kresťanstvu, stratíte Božiu nádej?

Až do aktuálnych parlamentných volieb Cirkev preferovala KDĽH. Bez ohľadu na to, akú politiku robilo toto hnutie. Pravdepodobne ostatné spájanie sa lídra hnutia Alojza Hlinu s progresívcami a hrozba, že sa táto prepožičia na vyslo-

vene protikresťanskú politiku (schválenie Istanbulskeho dohovoru) primälo cirkevných hodnostárov k prehodnoteniu postoja ku KDĽH. Medzi konzervatívnymi stranami je však dosť takých, ktoré stoja za kresťanskými hodnotami a mienia ich aj ochraňovať. Prečo teda arcibiskup zaujal odmietavý postoj k celej politickej garnitúre? A práve v čase, keď hrozba premeny Slovenska na liberálnu totalitu je takmer hmatateľná.

Parlament neschválil Istanbulský dohovor vďaka silnému tlaku verejnosti, o čo sa zaslúžil najmä kňaz Marián Kuffa. Ako si jeho vplyv cenia politickej strany vyplýva aj z toho, že ĽS NS aj SNS mali záujem získať na spoluprácu stranu jeho brata. Tá síce vo voľbách samostatne nekandiduje, ale podpísala memorandum s dvoma stranami. Takže nijaký politický subjekt na Slovensku si nespriatizoval Boha, ale viacerým záležalo na tom, aby Slovensko zostalo kresťanské. Žiadne také želanie do volieb od cirkevnej vrchnosti nezaznelo. Ani v novoročnej homílii.

Eva Zelenayová
šéfredaktorka

Prehovoril otrok vlastného svedomia

Mesto Spišská Nová Ves, pobočka PV ZPKO Spišská Nová Ves – Levoča v spolupráci s Ústavom pamäti národa usporiadali 18. novembra 2019 v spišskonovoveskej Redute diskusné fórum pre takmer štyristo študentov škôl v Spišskej Novej Vsi. Záštitu nad akciou prevzal primátor mesta Spišská Nová Ves Pavol Bečarik.

Spomienkovú slávnosť otvoril hymnickou piesňou Kto za pravdu horí spevácky zbor Iuventus paedagogica zo Strednej pedagogickej školy v Levoči, ktorý sa počas svojej dlhoročnej umeleckej kariéry pod vedením dirigenta Mgr. art. Igora Gregu zaradil medzi elity speváckych zborov vo svojej kategórii. V úvode sa študentom prihovorila Mária Dvorčáková, predsedníčka regionálnej organizácie PV ZPKO Prešov. V historickej retrospektíve oboznámila prítomných s dobou pred rokom 1989, v ktorej sa ničili životy a mrzачili charaktery.

Jáchymovské peklo

Na základe zmluvy z 23. novembra 1945, uzavretej medzi Československom a Sovietskym zväzom, sa uránová ruda, ako strategická surovina, mohla dodávať výlučne do Sovietskeho zväzu. Zo začiatku na ťažbu rudy v jáchymovskej oblasti využívali nemeckých vojenských zajatcov. Krátko po prevrate vo februári 1948 sa československá vláda pod vedením komunistov zaviazala, že dá k dispozícii dostatočný počet väzňov, aby sa ťažba uránovej rudy mohla intenzifikovať. Sľub splnila a v krátkom čase zriadila v oblasti Jáchymova, Horního Slavkova

Moderátor Jozef Lapšanský a Štefan Novák počas besedy.

Foto archív

a Příbrami 17 krutých koncentračných táborov, v ktorých za neľudských podmienok boli nútení pracovať politickí väzni, označovaní za takzvaných triednych nepriateľov. Boli to miesta, v ktorých komunistický štát najhrubším spôsobom porušoval základné ľudské práva svojich občanov. Celá justícia bola prispôbená na dodávanie dostatočného počtu otrokov. To bola najvhodnejšia forma ako pred svetom zatajiť skutočný objem ťažby suroviny potrebnej na výrobu atómových bômb.

Autentický Štefan Novák

Za ÚPN sa študentom prihovoril Mgr. Martin Garek, PhD. Oboznámil študentov s dianím pred 30 rokmi. Štefan Novák, politický väzeň, predseda regionálnej organizácie PV ZPKO Košice, priblížil svoje prežité utrpenie a týranie. Pre svoje svedomie sa stal pre komunistický režim triednym nepriateľom a vo vykonštruovanom procese plnom konšpiračných lží ho aj odsúdili a väznili. Jeho príspevok bol úvodom do diskusného fóra, v ktorom

Prvá sprava Mária Dvorčáková.

Foto archív

študenti mohli kláť otázky a dostávali na ne odpovede od priameho svedka praktík totalitného režimu. V tejto fundovanej besede prejavili študenti veľký záujem o život politického väzňa.

Na záver sa organizátori poďakovali prítomným študentom, ktorí svojou účasťou a pozornosťou na podujatí vytvorili prajnú atmosféru. Moderátor PhDr. Jozef Lapšanský, PhD. popísal úprimné „žičenie“ - nech nikdy nespoznáte minulé éru, v ktorej sa veľmi kruto splnili slová českého spisovateľa Jozefa Čapka - zo všetkých živých tvorov si jedine človek dokáže poslužiť vlastnou podlosťou. Nech je vaším morálnym kompasom staré chasidské príslovie: „Byť pánom svojej vôle a otrokom vlastného svedomia.“

Mária Dvorčáková

Spevácky zbor Iuventus paedagogica.

Foto archív

Záver roka pri kapustnici

Členovia regionálnej organizácie PV ZPKO v Banskej Bystrici ukončili svoju činnosť v roku 2019 slávnostným posedením pri kapustnici.

Zišlo sa dvadsať členov. Posedenie nám spríjemnili

naše členky z helpianskeho spevokolu krásnymi vianočnými piesňami a koledami za čo im úprimne ďakujeme.

Helena Halková

predsedníčka RO PV ZPKO

Päť rokov bez Karola Šranka

Členovia nitrianskej regionálnej organizácie PV ZPKO nevynechajú žiadnu príležitosť pokloniť sa pamiatke svojich členov a pripomenúť si ich na miestach posledného odpočinku.

Pri príležitosti piateho výročia úmrtia Karola Šranka, bývalého hospodára organizácie, položili kvety a zapálili sviečky na jeho hrobe vo Veľkom Lapáši a tichou modlitbou sa s ním rozlúčili Alžbeta Loudová, predsedníčka RO PV ZPKO v Nitre a jej členovia Anna Budayová, Jozef Turček, Jana Verešová a Agáta Fišerová.

(al)

Holeštiakov memoriál

Štvrtý ročník šachového Holeštiakovho memoriálu, ktorý sa uskutočnil 29. decembra 2019 na Kysuciach v Zákopčí, nadviazal na bohatú tradíciu organizovania dedinských šachových turnajov ešte z 80-tych rokov minulého storočia. Inicioval a zabezpečoval ich Pavol Holeštiak (29. 12. 1941 – 5. 7. 2015), popularizátor kráľovskej hry, národovec a prvý kysucký národnár, viacnásobný obecný poslanec pochádzajúci zo starého rodu zo Zákopčia.

Zmyslom turnaja je nielen dobre zahrať, ale aj upevňovať tradičné rodinné hodnoty, ktoré sú najmä v súčasnosti

veľmi ohrozené. V pozoruhodnom turnaji dvojčlenných rodinných družstiev so zrýchleným tempom hry, ktoré obľuboval aj Pavol Holeštiak, sa zišlo 30 družstiev z celého Slovenska. Víťazstvo z minulého roku obhájilo najvyššie nasadené bratské družstvo v zostave GM Marián Jurčík a IM Martin Jurčík, ktoré tohto roku povolilo súperom len jednu zápasovú remízu a to Jakubovi a Petrovi Bielikovcom.

Ďalšie medailové pozície obsadili sympatické rodinné družstvá otec a dcéra. Striebro vybojovala dvojica FM Milan Tomčík a Dominika Tomčíková, bronz WFM Lucka Ševčíková s otcom Ľubomírom. Hostelia Pavol Holeštiak a Pavol Holeštiak mladší obsadili celkovú 4. priečku.

(ez)

Využívanie archívnych dokumentov tajnej polície v odbornom a verejnom diskurze

Konferencia plná odhalení a bolesti

Na sklonku septembra uplynulého roku sa konala konferencia o využívaní dokumentov tajnej polície. Uskutočnila sa v Univerzitnej knižnici v Bratislave pod záštitou Ústavu pamäti národa a Európskej siete úradov spravujúcich kartotéky tajnej polície. Konferencie sa zúčastnili zástupcovia ČR, Poľska, Slovinska, Rumunska, Lotyšska, Bulharska, Nemecka, Maďarska a Albánska, ktorí v krátkych, 15 minútových prejavoch, ozrejmili úlohy a problémy svojich inštitúcií.

Slovensko

Za Ústav pamäti národa vystúpil Mgr. Pavol Pytlík, ktorý uviedol, že dokumenty ŠtB sa využívajú na vyrovnávanie sa s minulosťou, vyvíja sa morálny tlak na pracovníkov a spolupracovníkov ŠtB a hľadá sa morálne zadostučinenie pre postihnutých občanov. Zdôraznil, že rozličné kauzy a procesy čiastočne poškodili výpovednú hodnotu dokumentov ÚPN. Došlo k ich krádežiam, napríklad z tzv. Tisovej vily v Trenčíne. Predpokladá sa čiastočné falšovanie registračných protokolov XII. ZNB približne v dvesto prípadoch. Asi 100 zväzkov z archívu sa stratilo. Dokumenty ŠtB po zmene režimu boli súčasťou fondu Slovenskej informačnej služby a ÚPN boli odovzdané po dlhých rokoch v stave, ktorý nezodpovedal archívnemu poriadku.

Generál Alojz Lorenc 2. decembra 1989 nariadil skartáciu, ktorá postihla cca 90 percent živých zväzkov, takže prevažná väčšina pracovníkov a spolupracovníkov unikla morálnej zodpovednosti. Hovoríme iba o morálnej zodpovednosti, pretože lustračný zákon sa v SR neuplatňoval a nedošlo k úplnej očiste verejného aparátu. Došlo k viacerým kauzám a súdnym procesom, kde postihnuté osoby sa bránili tým, že boli do registračných zväzkov zanesené neoprávnene. ÚPN rekonštruuje prípady aj podľa iných zdrojov. Z dostupných historických prameňov a tzv. orálnej histórie rekonštruuje nové prípady a reinventarizuje a katalogizuje svoj archív. Zároveň vykonáva základný a aplikovaný výskum.

V súčasnom období nastáva postupná zmena vnímania práce ÚPN verejnoss-

ťou. ÚPN sa snaží vo svojej činnosti vyhýbať sa manipuláciám a analýzou obidvoch totalít sa stáva spoločensky oceňovaným zdrojom o našej histórii. ÚPN v súčasnosti má 234 fondov, 435 zbierok a od roku 2004 vytvoril asi 40 archívnych pomôcok.

Poľsko

Franciszek Dabrowski (Instytut pamięci Narodowej) popísal prácu inštitútu, ktorý zhromažďuje a sprístupňuje materiály štátnej bezpečnosti pre tlač, výskum a verejnosť. Za rok vybaví 7 tisíc žiadostí dotknutých osôb, 5 tisíc prípadov pre vedecké inštitúcie, 10 tisíc prípadov pre pamäť národa, 14 lustrácií, 5- 6 tisíc prípadov týkajúcich sa výskumu druhej svetovej vojny a okolo 2 tisíc prípadov pre tlač. Od roku 2010 zabezpečili 489 občianskych vyznamenaní. Zdôraznil, že v Poľsku znížili dôchodky príslušníkov tajnej polície na priemernú úroveň a osobám postihnutým komunistickým režimom prispeli k zvýšeniu dôchodku.

Slovinsko

Gregor Jenus (Archiv republike Slovenije) vo svojom príspevku uviedol, že v Slovinsku sú špecializované archívy zlúčené a predstavujú približne 400 -1200 m fondov vrátane katastrálnych záznamov. Prechod od totality k demokracii sa nekonal, problémy sú v súdnictve a prokuratúre. Komunistická minulosť je súčasťou dnešnej politiky. Tajná polícia bola silným elementom režimu. Po roku 1990 sa prejavila snaha o sťaženie prístupu k archívu podľa zákona. Digitalizované zväzky sú prístupné verejnosti s ochranou osobných údajov, dodržiavajú sa morálne zásady týkajúce sa publicity. Skartácia zväzkov pokračuje. V súčasnosti platí zákon o archívnictve z roku 2006, ktorý čiastočne obmedzuje prístup. (Osobné údaje až 70 rokov po smrti.) Referendum nezískalo potrebný počet hlasov a všetci príslušníci politických strán (komunisti, fašisti, národní socialisti) sú týmto chránení.

Rumunsko

Constantin Buchet (Consiliul National pentru Studierea Arhivelor Securității

- Národná komisia pre štúdium archívov Securitate) konštatoval, že tajná polícia fungovala podľa sovietskeho modelu, vykonávala násilie a doslovne určovala verejného nepriateľa. Tajná polícia potláčala antikomunistický odboj ako aj partizánske skupiny bojujúce proti Červenej armáde. Potláčala vzbury baníkov, hnutie Pavla Gomu, ktorý si znepriatelil vedúce sily v krajine. Potláčala skupiny intelektuálov odporujúce Ceaușescuovi a tzv. mini kultúrnú revolúciu v roku 1970. Z aktivistov vytvárala verejných nepriateľov, ktorých nazývala výtržníkmi.

Lotyšsko

Ainars Bambals a Gint Zelmēns (Latvijas Nacionālais Arhivs - Lotyšský národný archív) zdôraznili, že Lotyšsko má osobitú históriu oproti ostatným krajinám východného bloku. Krajinu okupovali Sovietsi (1940), Nemci (1942 – 1944) a opäť Sovietsi (1945-1989). Pri vzniku archívu nejestvoval dostatočný právny rámec a zároveň KGB zničila veľkú časť registračných zväzkov. Údaje archívu nie sú kompletne. Archív vlastní zoznam 40 tisíc deportovaných občanov. Ako špecialitu uviedli, že archív vlastní letáky (poľsky, maďarsky, česky), ktoré boli na území Lotyšska zhadzované v rokoch 1954 -1955. Od roku 2018 nový zákon o KGB upravil činnosť archívu.

Bulharsko

Boris Mihailov (Komisia za raskrivane na dokumentite i za objavanane na pri nadležnost na bulharski graždani kbm državna sigurnost i razuznavatelne službi na bulharskata narodna armia - Komisia o zväzkoch a sprístupňovaní archívov štátnej bezpečnosti) konštatoval veľký počet spolupracovníkov štátnej bezpečnosti (13500) a zničenie registračných zväzkov. Na základe konsensu bulharského parlamentu v roku 2006 vyšiel nový zákon a materiály sa postupne rekonštruujú.

Spolková republika Nemecko

Dagmar Hovestadt (Archív Stasi) konštatovala, že existuje rozsiahly archív o Stasi – štátnej polícii NDR, ktorý sa po-

darilo zachrániť a z veľkej časti rekonštruovať občianskou iniciatívou a počítačovou technikou skartované registračné zväzky. Pani Hovestadt uviedla nové projekty z archívov Stasi a spomenula medzinárodnú výmenu informácií, kde archív navštevujú rôzni bádatelia z celého sveta, napríklad z Južnej Kórey. Zasadou archívu je, že vydáva písomné vyjadrenia, aby elektronickou cestou alebo ústne nedošlo k falošným správam.

Maďarsko

Gergő Bendegúz Cseh (Állambistonsági Szolgálatok Történeti Levéltára) sa zaoberal prípadovou štúdiou koncentračného tábora v obci Recsk v pohorí Mátra, kde štátna bezpečnosť do roku 1953 sústreďovala občanov, ktorých označila ako odporcov režimu.

Česká republika

Světlna Ftáčniková (Archív bezpečnostných složek) objasnila, že archív je spravovaný podľa zákona 140/96 Sb. o sprístupnení zväzkov ŠtB a zákona 107/2002 Sb. o agentúrnych zväzkov ŠtB, MNO a zoznamoch osôb. Od roku 2004

môže ktokoľvek mať prístup k zložkám KSČ a ŠtB. Zákon 181/2007 Sb. upravil archiváciu všetkých zložiek. Na webových stránkach archívu sú prístupné digitalizované prípady bez archivných zásad s časovou osou. Ftáčniková spomenula existenciu Ústavu pro studium totalitních režimů, ktorý svoju digitalizáciu od roku 2013 zlepšuje. Pre bádateľov odporúča nasledovný postup: V prvom rade je nevyhnutná osobná návšteva a po registrácii je možné komunikovať cez e-badatelnu.

Albánsko

Ardita Repiski (Autoriteti Për Informimin mbi Dokumentet e ish –Sigurimi të Shtetit) priblížila spoluprácu inštitútu s univerzitami a akademickými inštitúciami, ktorá sa začala v roku 2007. V krátkom príspevku oboznámila prítomných s ťažkou históriou albánskeho národa. Tajná polícia Sigurini spôsobila, že 3 miliónový národ mal 6 tisíc popravených, 34 tisíc väzňov a 59 tisíc občanov v koncentračnom tábore Tepelena v rokoch 1949 až 1953.

Z príspevkov prednesených na konferencii môžeme konštatovať, že tajné polí-

cie východného bloku boli dobre pripravené na zmenu režimu, ktorý sa prežil. Vedeli o jeho nedostatkoch a problémoch. **Príslušníci tajných polícií sa sústredili na ničenie živých zväzkov, využili svoje kontakty a transformovali sa do hospodárskej sféry bez toho, aby sa museli zodpovedať za svoje skutky pred svojím národom.** Archívom zostala malá časť živých zväzkov a verejnosti sa predložili väčšinou tzv. spolupracovníci, ktorých štátna bezpečnosť podchytila na ideologickom podklade alebo z prinútenia, či už zo ziskuchtivosti (napr. postup v zamestnaní), morálneho zlyhania (rôzne priestupky), ľudskej slabosti (strach z prenasledovania). Generál Lorenc odôvodnil svoje rozhodnutie o skartácii, že sa usiloval odstrániť problém, ktorý by vznikol tým, že by sa verejnosť dozvedela, ako na svojich blízkych ľudia donášali.

Všetci musíme zachovať pamiatku a neustále si pripomínať zhromažďovaním materiálov tých, ktorí pre vieru a vlast stratili mladosť, zdravie a niektorí aj svoj život, kým ostatní tvorili mlčiaci väčšinu.

Ing. Jozef Dečo

Novoročný prejav v znamení lži

Na osvieženie pamäti treba po tridsiatich rokoch pripomenúť novoročný prejav chvalabohu posledného prezidenta Č-SR Václava Havla, ktorým 1. januára 1990 odštartoval nové kolo politických lží a zavádzania. Stal sa presný opak toho, čo nám vtedy sľuboval. Toľko sľubovaná pravda a láska bola za jeho prezidentovania porazená lžou a nenávisťou:

„Dvacet let tvrdila oficiální propaganda, že jsem nepřítel socialismu, že chci obnovit kapitalismus, že jsem ve službách světového imperialismu, od něhož přijímám tučné výslužky, že chci být majitelem různých podniků. Byly to všechno lži, protože brzy začnou vycházet knihy, z nichž bude zřejmé, kdo jsem a co si myslím. Slibuji vám, že **funkci prezidenta vezmu na jedno volební období**, ale pak bych se chtěl věnovat práci dramatika. Také vám slibuji na svou čest, pokud se za mého volebního období **nezlepší životní úroveň, sám odstoupím z funkce**. Pro mně není rozhodující, s jakým slovem jsou sociální jistoty spojovány, ale to, jaké jsou. Já si představuji, že by měly být daleko větší, než jaké poskytovalo to, co mnozí nazývají socialismus. Za svůj třetí úkol považuj i podporu toho, co vede k lepšímu postavení dětí, starých lidí, žen, těžce pracujících, příslušníků národních menšin a vůbec všech občanů, kteří jsou na tom z jakýchkoli důvodů hůře než ostatní. Žádné potraviny či nemocnice nesmí být výsadou mocných, ale nabízeny těm, kteří je nejvíce potřebují.

Připravujeme koncept důkladné ekonomické reformy, která

nepřinese sociální otřesy, nezaměstnanost, inflaci a jiné problémy, jak se někteří z vás obávají. Všichni chceme republiku, která bude starostlivě pečovat o to, aby zmizely všechny ponižující přehradby mezi různými společenskými vrstvami, republiku, v níž se nebudeme dělit na otroky a pány.

Toužím po takové republice víc než kdo jiný. Náš stát by už nikdy neměl být přívazkem či chudým příbuzným kohokoli jiného. Jsou lidé, kteří kalí vodu a panikaři, že se bude zdražovat.

Dávejte si na ně pozor! Ptáte se s údivem, jestli bude inflace, jestli bude zdražování? Mnohokrát a jasně tato vláda řekla ve svém programovém prohlášení, včetně dalších dokumentů a ministrů na svých tiskových konferencích, že jejich úsilím je, aby přechod od neekonomiky k ekonomice byl pokojný, bez sociálních aspektů, bez návaznosti nezaměstnanosti, bez jakýchkoli sociálních krizí a podobne. **Žádné gigantické zdražování nebo dokonce nezaměstnanost, jak to panikaři systematicky šíří, nic takového nepřipravujeme.**

Již nikdy **do žádného paktu nepůjdeme**. Podlé mého mínění nesmí náš stát šetřit na **investicích do školství a kultúry**. Také náš mnohokrát deklarovaný úmysl provést reformu tak, aby nevedla k velkým otřesům, velké inflaci, nebo dokonce ke ztrátám základních sociálních jistot, musí naši ekonómové přijmout prostě jako úkol, který jim byl zadán. Zde neplatí žádné: NEJDE TO.“

Zo serveru prop.sk. prevzal a doplnil IM

Za Jankom Brichtom

Akoby to bolo len včera. Tak ten čas letí. Janko Brichta, ako sme ho familiárne volali, sa často zastavil v kancelárii na Obchodnej ulici v Bratislave. Ako saleziána, čo prežil Barbarskú noc v Šaštíne, sme ho jedného dňa požiadali, aby napísal niečo o tých udalostiach. Priniesol rukopis, ktorý sa začínal slovami: „Mal som 22 rokov...“ A mal 91 rokov, keď sme sa dozvedeli smutnú správu, že Ján Brichta odovzdal svoju dušu do Božieho náručia 28. novembra 2019. Česť jeho pamiatke.

V noci z 13. na 14. apríla a potom v noci z 21. na 22. apríla 1950 komunistické milície a žandári postupne obsadzovali rehoľné kláštory a ústavy v celom štáte.

Ing. Ján Brichta na sneme PV ZPKO.

Foto Vlastimil Morávek

Bol som salezián

Mal som 22 rokov a študoval som v saleziánskom pedagogickom študentáte v Šaštíne, keď sa to stalo. V ústave nás bolo okolo 60 chovancov. Dostali sme avízo, že bezpečnostné sily a milície sa sústreďujú okolo Šaštínskeho kláštora. Tušili sme, že sa v tú noc niečo stane. Preto počas nočného pokoja sme vytvorili hliadky. Okolo polnoci sme zaznamenali, že do ústavu sa usilujú preniknúť cudzí ľudia. Zobudili sme predstavených, ktorí následne išli rokovať s búchajúcimi. Na základe nejakých pofiderných poverení chceli urobiť domovú prehliadku. Museli im to umožniť.

Všetkých študentov a predstavených sústredili na prvé poschodie do najväčšej študovne a vykonali prehliadku celej budovy. V podstate zostali s nami v budove niekoľko dní. Sledovali nás, posielali o nás správy, do budovy takmer nikoho cudzieho nevpustili. Boli sme monitorovaní 24 hodín denne. Dokonca nám prideliť dvoch správcov, pričom jedného z nich som osobne poznal, lebo bol z mojej rodnej dediny. Počas dňa privádzali „zaistencov“ z ďalších ústavov. Z Bratislavy, Trnavy, Hodov a Nitry až nás bolo okolo 300.

Nič nenašli

A takto sme žili vo veľkej neistote asi 10 dní. Zatiaľ pozvávali do Šaštína všetkých saleziánov z 13 ústavov. Začali organizovať prerozdelenie kňazov na jednotlivé farnosti, čo je výsostné právo biskupov. Z oslovených kňazov s takýmto prerozdelením ani jeden z nich nesúhlasil. Hovorilo sa, že ich odviezli do tzv. koncentračného tábora v Pezinku.

Výsledkom previerky bolo veľké fiasko, pretože nenašli nič z toho, čo predtým tak vehementne ohlasovali: zbrane a tajné dokumenty.

Situácia sa zopakovala 25. apríla. Opäť nás po polnoci zobudili, no tentokrát nás naložili do pripravených autobusov a viezli na neznáme miesto. Až nadržanom sme zistili, že väčšinu autobusov s rehoľníkmi všetkých rehoľí priviezli do Podolínce, kde nás čakalo surové privítanie a zaobchádzanie. Matrace po zemi, len kde tu posteľ, málo jedla, hrozné toalety... Ráno sme mohli ísť na krátku sv. omšu a potom nasledoval denný režim ako vo väzení. Po dvoch mesiacoch, koncom júna, nás previezli na preškolenie do Kostolnej pri Trenčíne. Tam nás bolo menej, aj podmienky boli napodiv trochu ľudskejšie. Dokonca sme sa mohli v okolí Trenčína aj voľnejšie pohybovať.

Na Priehrade mládeže

Asi po dvoch týždňoch nás previezli na Priehradu mládeže, kde sme museli pracovať na jej stavbe asi šesť hodín denne. Bývali sme v drevených ubytovniach, poobede sme dokonca mohli aj športovať. Cieľom bolo, začleniť nás medzi socialistickú mládež a tým nás odlákať od nášho duchovného štúdia. No napriek ich úsiliu sme sa nevzdali svojich ideálov a v nedelju sme namiesto raňajok chodili na sv. omšu do Púchova. Krásne bolo to, že svojím spevom počas pochodu sme prilákali i ďalších mladých ľudí z tábora a do kostola nás spolu prišlo okolo tisíc ľudí.

Koncom augusta nás prepustili k svojim rodinám, aby sme sa začlenili do civilného života. Doma nás však čakali povolávacie rozkazy do PTP táborov. Zrejme nás chceli mať pod vojenským dozorom.

V tom čase som bol v maturitnom ročníku. Keďže som nemohol maturovať v máji, lebo som bol zaistený, v septembri som prišiel do Galanty s úmyslom zmaturovať. Tam mi oznámili, že to nie je možné. Z ministerstva totiž dostali list, že všetci, ktorí študovali na cirkevných školách, sú vylúčení z maturity. A tak, ako ostatní spolužiaci, nastúpil som do PTP tábora v Libave pri Olomouci.

Zo zdravotných dôvodov ma neskôr prepustili z vojenskej služby. Bol som nútený nájsť si prechodné civilné zamestnanie a keďže som sa nevzdal túžby dokončiť štúdium, v tichosti som sa pripravoval na prechod do zahraničia spolu s mojimi bývalými spolužiakmi. Nepodaril sa. Skončil som v rukách Štátnej bezpečnosti.

Ing. Ján Brichta, m.l.

Jáchymovská univerzita

Na Nový rok 1993 uzavrel na bratislavskom námestí kňaz, publicista, spisovateľ, filozof, salezián Anton Hlinka, ktorému sa

v roku 1951 podarilo emigrovať a študovať na univerzitách v Turíne, Viedni a v Ríme, muž, ktorý do roku 1989 otváral Slovákom oči prostredníctvom slovenského vysielania Rádia Vatikán či Slobodná Európa a po roku 1989 pokračoval pravidelnými rozhlasovými kázňami z Bratislavy, v priamom televíznom prenose „zmluvu“ medzi Všemohúcim a Vsevládnym Bohom a práve sa osamostatňujúcim Slovenskom. A tá nás, obyvateľov krajiny medzi Tatrami a Dunajom, Moravou a Tisou, zaväzuje:

„Na rozhraní dvoch historických epoch voláme k Tebe, všemohúci Bože, Otec všetkých národov, aby si bol stále s nami, hneď od samého začiatku, už pri prvých krokoch. Po tejto hodine túžili generácie dcér a synov našej slovenskej vlasti. Samostatnosť, ktorej sme sa dožili, prijímame ako dar Tvojej prozreteľnosti a pokladáme ho za zmluvu medzi Tebou a obyvateľmi krajiny medzi Tatrami a Dunajom. Nesmrteľný vládca čias, prebývaj s nami, buď v tejto krajine doma ako náš prozreteľný

Otec a pomocník v každej núdzi. Daj vládcom tejto krajiny Ducha múdrosti a prezieravosti, spravodlivosti a nezištnosti, obetavosti a pevnosti, daj občanom tejto krajiny Ducha bratstva a znášanlivosti, vzájomnej úcty a pomoci, svornosti a tolerance. Buď naším Bohom a my budeme Tvojím ľudom.“

Je to záväzok, na ktorý máme pamätať aj v tomto čase, keď sa čoskoro bude rozhodovať o našej budúcnosti, ako sa vlastne o nej rozhoduje nielen voľbami, ale aj našimi každodennými skutkami. Páter Hlinka za nás všetkých prisľúbil Všemohúcemu, že budeme jeho, Božím ľudom. Byť Božím ľudom v týchto nepochybne chaotických časoch, v ktorých všetko pekné, morálne a kultúrne akoby malo čušať v kúte, je vážny záväzok. Plňme ho tak, ako žijúci veľikáni medzi nami.

Ako to napríklad celý život robil o štyri roky od Antona Hlinku mladší, iný odchovanec saleziánov, Anton Semeš. Tomuto Tónovi sa na rozdiel od Hlinku nepodarilo prekročiť v polovici minulého storočia hranice. Zatkli ho, bili, súdili a odsúdili, našťastie v najväčšej sále bratislavského Justičného paláca nevypočuli návrhy zhromaždených krvižiznivcov: „Obesiť, obesiť!“ - a tak mu vymerali trest 14

rokov, z ktorých sedem a pol roka strávil ako väzeň číslo A-05658, čo by agent Vatikánu a Ameriky, v Jáchymovských uránových baniach.

Tohto vtipného, múdrego a odvážneho muža jáchymovský likvidačný tábor, v ktorom pracoval v šachte, vozil zo šiestich poschodí rudu a sypal do komína, nezlomil, neumučil a neumlčal. Naopak, dal mu šancu zdokonaľiť sa vďaka pátrovi, ktorý študoval v Ríme, v latinčine. A vedieť po latinsky znamená rozumieť starým rímskym zápisom a dielam a pochopiť, že rímskymi susedmi nad Dunajom boli naši predkovia, ako o tom svedčí Anton Semeš v knihe o najstarších dejinách Slovákov „Nie sme tu odvčera“. Latinsky písané diela číta Tóno tak, ako sa čítať majú, lebo jeho latinčina, podporená konverzáciou v Jáchymove, je takmer dokonalá. Vďaka Tónovi Semešovi teda vieme, že kmene za Karpátami, ale aj tie v Škandinávii hovorili „ydimate slavonicali“, že na juhu Švédska je jazero a pri ňom mesto Moravia a rieka, čo z neho vyteká, sa v stredoveku volala Netra-Nitra. A že svätý Peter okolo roku 50 vyslal dvoch svojich misionárov Syrusa a Juventiusa k našim predkom do Nitry... Tóno Semeš využíval svoju dobrú latinčinu aj na prípravu gréckokatolíckych klerikov, chystajúcich sa na štúdium do Ríma.

Božie úmysly a cesty sú nevyspytaiteľné. „Vďaka“ pobytu v likvidačnom lágri okrem latinčiny absolvoval Tóno Semeš aj semináre z európskych dejín, lebo spoluživcami boli aj dvaja profesori z Brna, a tí po šichte na väzenskej lúke dávali záujemcom lekcie z dejepisu. V Jáchymove sa tento múdry muž, telom i krvou gréckokatolík a Slovák, ktorý sa 30. januára dožíva požehnannej deväťdesiatky, naučil s ľahkým srdcom prijímať veci, ktoré nemožno zmeniť.

Ďakujeme a na mnohaja i blahaja ljeta, Tóno!

Marián Tkáč

Anton Semeš vo svojom obľúbenom kresle v kancelárii PV ZPKO a Ján Litecký Šveda.

Foto Eva Zelenayová

Oteckovi sa niečo stalo...

Pokračovanie z 1. strany

Keď sme zostali s príslušníkmi polície, tušila som niečo zlé. Pozamýkala som skrine, kľúče schovala v zásterke a dávala som pozor na naše veci. Dozvedela som sa, že príde po nás starý otec a zoberie nás do Ladomera. Kým neprišiel, dávala som pozor na súrodencov. Pripravila som oblečenie, knihy do školy aj nejaké detské na čítanie, ba intuitívne aj šperkovnicu a fotografie.

● Aké bolo vaše bratislavské detstvo?

Veľmi pekné. Chodila som do školy na Školskej ulici v Bratislave na nemčinu, balet a veľmi som túžila naučiť sa hrať na klavíri. No môj detský sen sa skončil vo štvrtej triede základnej školy.

● Ujali sa vás teda starí rodičia. Akí boli?

Veľmi láskaví, dobroprajní a statoční. Pôvodne nás chceli od starej mamičky zobrať do detského domova, ale stará mama sa na súde vyhrážala, že ak prídu po deti, všetky podreže britvou a nakoniec aj seba. Isteže by to neurobila, ale to nás zachránilo pred detským domovom.

Starý otec už bol na dôchodku. Predtým pracoval ako sprievodca na železnici. Stará mama sa starala o domácnosť, ale aj o pole a domáce zvieratá. Chovali kravu, svine, sliepky, zajace. Bývali sme v zrekonštruovanom dome, kde už bola zavedená kanalizácia, a teda aj kúpeľňa. No dlho sme sa z nových priestorov starorodičovského domu netešili. Dostali sme nových nájomníkov a museli sme sa o priestor v dome podeliť. Často som videla starú mamu plakať. Keď som sa jej pýtala, prečo plače, povedala mi, že ju bolia zuby. Ale ona mala umelý chrup... Nechcela, aby sme vedeli, že plače nad nami a či jej zdravie dovolí nás doopatrovať. Živila nás iba z rodinných prídavkov, každý rok vychovala dve svine, jednu pre nás, druhú predala, aby mala peniaze na ošatenie. Keď zaro-

Margita Zimanová pohládza meno svojho otca na pamätnej tabuli obetiam komunizmu na bratislavskom cintoríne Vrakuňa. Foto Eva Zelenayová

dila čerešňa, kúpila mi bicykel. Chodili sme vždy čisto oblečení, aj keď sme nemali na všetko, čo by sme si želali. Žili sme skromne, ale nehladovali sme.

● Prečo otecka a mamičku zaistila štátna bezpečnosť?

Môj otecko Pavel Valent pomohol pri úteku mamičkinmu bratovi Vojtechovi Dankovi. Bol ženatý, mal jedného syna a raz vo zvolenskom Grand hoteli sa vyslovil proti vtedajšiemu režimu. Jeden človek to počul a udal ho. Otecko ho teda zobral na poľovačku, odkiaľ sa vrátil sám. Všimol si to jeho kamarát a hneď sa začalo pátranie. To sa stalo 8. decembra 1951.

● Takže váš strýko emigroval?

Áno, bol dôstojníkom slovenskej armády a tiež mojim krstným otcom. V Nemecku sa stal veliteľom strážnych oddielov americkej armády. Istý čas pracoval aj v USA. V Nemecku študoval na technike a pred odchodom do dôchodku pracoval vo veľkej nemeckej firme Siemens v Mníchove. Posielal nám na Vianoce balíky, najmä citrusové ovocie, nikdy nie peniaze. Sestru Helenku pristihla kolegyňa, keď písala krstnému otcovi list a adresu na stroji, čo ju stálo miesto v za-

mestnaní. V roku 1990 prišiel na Slovensko, chcel vidieť, ako žijeme. Rozprával, že aj on sa pretĺkal svetom, ochorel, pomáhal Slovákom, ktorí emigrovali. Nám ale nemal kto pomôcť.

● Prečo emigroval?

Bál sa, že za to, čo povedal vo zvolenskom hoteli o režime, ho zavrú. Preto požiadal môjho otecka, aby ho previedol cez hranice. Aj otecko mohol odísť, ale zostal doma. A za to dostal šibenicu.

● Strýko sa síce dostal na Západ, no vaši rodičia, starý otec a ďalší mamičkin brat pred súd.

A sudy vtedy pracovali veľmi rýchlo. Už 11. septembra 1952 na návrh prokurátora Riga, Štátny súd v Bratislave uznal vinným a odsúdil otecka Pavla Valenta na trest smrti, mamičku Margitu Valentovú na doživotie, starého otca zo strany mamky Gabriela Danka na jedenásť rokov a mamičkinho brata Imricha Danka na osem rokov väzenia. Všetkých za velezradu a otecka ešte aj za vyzvedačstvo. Drakonické tresty za jeden útek zo štátu.

● Viete niečo o oteckovi po jeho zatknutí?

Len veľmi sprostredkovane. Silvester Krčméry opísal môjho otecka

vo svojej knižke To nás zachránilo takto: „Po dlhšom čase samoty som mal ďalšieho spoluväzňa, Pavla Valenta. Šlo vraj o psychiatrický prípad, no človek by po samotke prijal kohokoľvek, len aby nebol sám. Nakoniec som si však vedel zvyknúť a poradiť si aj na samotke, lebo Pán ma verne sprevádzal. Pavel Valent celé hodiny, niekedy aj celú noc stál pri okne a hovoril: „Ja som Pavel Valent...a ja som človek, ja som nie dobytok, ja som nie baran“. Alebo...„ja som nikomu neublížil“ a podobne. Hovoril som referentovi, že z lekárskeho hľadiska ten človek, ako zvyčajne pri takýchto prípadoch, potrebuje liečenie. Referent sa na mňa vyrútil: „Mal si to vtedy rozmyslieť, keď robil protištátnu činnosť“ a podobné frázy.“ Čo s nim asi robili vo vyšetrovacej väzbe, keď takmer zošalel? A tak veľmi chcel žiť.

● Ako to viete?

Jeden spoluväzeň, ktorý bol s oteckom v cele, neskôr mojej mamičke napísal list. Aby sa zachránil, pichal si do nohy hrdzavý kliniec. Myslel si, že ak mu nohu amputujú, nebudú ho môcť popraviť. Ale popravili. Vozíkom ho vyviezli na popravisisko. V Prahe na Pankráci, 28. marca 1953 o 5.35 hod. V roku 1992 som s mamičkou navštívila cintorín Ďáblice, aby sme sa dozvedeli, kde je otecko pochovaný. Vedúci cintorína nám však oznámil, že nič sa nedozvieme, lebo údaje na cintoríne boli zničené. Cintorín pôsobil neupravené, hroby prepadnuté. Jediné,

čo sme sa dozvedeli, že otecko leží v spoločnom hrobe s J. Hikadom, J. Melkusom a G. Smetanom. Žiadna truhla, iba vrece. A predsa ma šesťdesiat rokov od popravy otecka našla správa od neho. Volali mi dve pracovníčky Národného archívu v Prahe, že náhodne objavili dva listy od môjho otecka adresované deťom a manželke, písané deň pred smrťou. Osobne mi ich doniesli, aby sa nestratili či nepoškodili.

● Spomínate mamičku. Ved' bola odsúdená na doživotie?

Už v roku 1952, ako žiačka základnej školy som si dopisovala s prezidentskou kanceláriou a žiadala som o zníženie trestu doživotia pre mamičku. Najskôr jej trest znížili na 25 rokov a v roku 1956 jej prezident republiky Antonín Zápotocký odpustil trest vo výmere sedem rokov. Vrátila sa z väzenia v roku 1959, keď som mala 17 rokov.

● Dovtedy ste žili spolu so starou mamou, chodili do školy?

Tri roky po očkovej poprave, v roku 1956, som skončila základnú školu v Žiari nad Hronom a podala som si prihlášku na Jedenástočnú strednú školu v Žarnovici. Prijímacie skúšky som urobila, ale neprijali ma. Kvôli rodičom. Zamestnala som sa v Slovenských bazaltových závodoch v Žiari nad Hronom a diaľkovo som začala študovať na Strednej ekonomickej škole. Keďže som chcela ísť na denné štúdium, podala som si žiadosť na Poverenie školstva, odkiaľ mi prišlo oznámenie, že nemám po-

volené štúdium, lebo obaja rodičia boli odsúdení za protištátnu činnosť.

● Predtým ste sa nestretli s nijakou šikanou od detí? Zvyknú byť kruté...

Čoby nie. Koľkokrát za nami kričali: „Tebe otca obesili.“ Aj v triede sa mi posmievali, že mám zatvorených rodičov, ale nikomu som sa nestázovala. Mali sme však v triede zošit sťažností, visel na stene. Raz som do neho napísala, čo mi deti robia, no na druhý deň bol zošit vymenený.

● Ako spomínala vaša mamička na ten deň, keď ju zaistili?

Hovorila, že keď nás pobožkala, ani nevedela, ako sa dostala z bytu von. Hneď jej muži z ŠtB založili putá na ruky, a až keď sa vrátila z väzenia sa dozvedela, že v to skoré ráno boli všetky susedné byty obsadené eštebákmi. Priviezli ju na policajné riaditeľstvo a začali sa výsluchy. Pýtali sa, kde je jej brat. Kričali a vyhrážali sa jej, že ak nebude hovoriť uvidí, ako je tri dni posratému. Na konci výsluchu jej kázali obrátiť sa a tam zbadala otecka zbitého v putách. Tvár mal zelenú, oči podliate. Otecka odviekli a výsluch trval ďalej štyri dni dňom i nocou. Spávala v cele na zemi, prikrytá vlastným kabátom. Piaty deň dostala väzenský úbor. Výsluchy robili tak, že im zaviazali oči. Strčili ju do korekcie, kde kvapkala voda, ložili potkany. Nasledovali tri dni hladovky, ožarovanie žiarovkou a ďalšie ľudské metódy týrania. Na súdne pojednávanie sa museli naučiť text naspamäť. Ak by hovorili niečo iné, vraj uvidia.

● Stretla sa ešte mamička s oteckom?

Na súde. O tom, že bol popravený sa dozvedela vo výkone trestu v Pardubiciach, keď ju vyhľadal dozorca, ktorý z Pankráca priviezol eskortu väzňov. Ten jej oznámil, že z Bratislavy ho previezli do Ilavy a v Prahe na Pankráci popravili. Žiadosť o milosť neakceptovali. V novom procese v roku 1969 vyniesol súd oslobodzujúci rozsudok, no otecko sa toho nedožil.

Margita Zimanová a čestný predseda PV ZPKO Arpád Tarnóczy počas pietnej spomienky 17. novembra 2019 v Bratislave.

Foto Eva Zelenayová

Eva Zelenayová

Amnestia Václava Havla

Prvého januára uplynulo tridsať rokov od rozsiahlej amnestie vyhlásenej čerstvým prezidentom socialistického Československa Václavom Havlom. Ani dnes neutíchli diskusie o zmysle a cieľoch tohto činu, keďže sa vzťahovala na 80 percent odsúdených. Fanúšikovia posledného prezidenta Česko – Slovenska sa snažia jej následky bagatelizovať, ale väčšina ľudí vníma jeho amnestiu kriticky. Viac ako 1500 ublížení na zdraví, asi 50 vražd, stovky znásilnení a celkovo 15 tisíc trestných činov spáchaných amnestovanými do konca roka dáva za pravdu kritikom.

Politických amnestoval Husák

Uplynulo len niekoľko desiatok hodín od otvorenia väzenských brán a zamat, ktorým sa politická reprezentácia hrdila pred domácim i zahraničným publikom, poriadne zdrsnel a postriekala ho krv nevinných obetí. Z celkového počtu 31 tisíc odsúdených sa amnestia týkala 23 260 osôb, z toho asi 8 tisíc delikventov zo Slovenska. Drvivá väčšina sa za mrežami ocitla oprávnene po spáchaní trestných činov rôzneho druhu. **Politických a ideologických väzňov odsúdených za hanobenie republiky, socialistickej sústavy, poškodzovanie záujmov štátu v zahraničí, opustenie republiky či marenie dozoru nad cirkvami amnestoval už prezident Gustáv Husák tesne pred svojim odstúpením 8. decembra 1989.** Jeho nástupca Havel, sotva sa ujal funkcie, uvažoval o absolútnej amnestii, ale poradcovia ho upozornili, že väzenská služba nemôže strážiť prázdne cely.

Vrahovia na slobode

Po novoročnej amnestii roku 1990 opustili väznice nielen drobní kriminálnici, ale aj odsúdenci za násilné trestné činy vrátane mnohonásobných recidivistov. Paragrafy Havlovho prezidentského dekrétu síce neumožňovali prepustenie ťažkých násilníkov a vrahov, ale ich zločiny mali byť opätovne posúdené a prehodnotené. Na slobodu sa dostali vrahovia, viacnásobní lupiči, ktorí svojimi obetiam spôsobili ublíženia na zdraví aj nenapraviteľní sexuálni devianti. Prepúšťanie prebehlo narýchlo, kriminálnici sa dostali na slobodu bez lekárskej prehliadky, resocializačného pohovoru aj bez finančných prostriedkov. Časť sa ani nemala kam vrátiť, mnohých ešte svrbeli päste pri spomienke na osoby, o ktorých sa domnievali, že ich zásluhou sa dostali za mreže. Vyrovnávanie si účtov so svedkami, niekdajšími komplicmi, či rodinnými príslušníkmi spôsobilo mnoho osobných tragédií.

Leopoldovská vzbura

Hneď v prvých januárových dňoch skupiny recidivistov v eufórii slobody a demokracie spôsobili hromadné výtržnosti, ktoré politickými zmenami paralyzovaná Verejná

bezpečnosť nedokázala zvládnuť. Kriminalita sa prudko zvýšila. Násilné trestné činy tvorili len jednu časť následkov, rozmohli sa krádeže, vlámnia, vydieranie, podvody. Zďaleka nie všetko mali na svedomí prepustení väzni, ale nepochybne účinok celoplošnej amnestie bol nepopierateľný. Navyše časť odsúdených, ktorá zostala za múrmi väznic sa cítila podvedená a oklamaná, viacerí z nich aj oprávnene, keďže na slobodu sa dostali spoločensky nebezpečné živly.

Najväčšia nespokojnosť zavládla v Leopoldove. Proti „nedostatočnej“ amnestii začali väzni hladovku. Vzhľadom na návštevy čelných predstaviteľov Verejnosti proti násiliu, ba aj federálneho ministra vnútra Jána Langoša, ich sebavedomie rástlo a stúpajúcu agresivitu príslušníci väzenskej stráže nedokázali eliminovať. Začiatkom marca sa v centrálnom objekte nazývanom hrad zabarikádovalo 217 väzňov a vyhlásili neobmedzenú hladovku. Postupne sa k nim pridali ďalší odsúdení. Ovládli celú ubytovaciu časť a príslušníkov väzenskej stráže odtiaľ vytlačili. Časť prítomnosť rôznych politických figúrok, ktoré chceli s odsúdenými viesť dialóg, im zväzovala ruky a báli sa razantnejšie zasiahnuť. Vzbura vyvrcholila 28. marca 1990, keď väzni zapálili strechu hradu. Po niekoľkých hodinách vyjednávania zasiahli ozbrojené zložky a zlikvidovali odpor najagresívnejších skupín. Pri zásahu zahynul jeden väzeň, no akcia si vyžiadala desiatky ranených. Škody na objektoch trestnice dosiahli 27 miliónov korún. Zhorel aj centrálny väzenský archív. Tak zmizli mnohé dôkazy o zločinoch spáchaných ľudovodemokratickým a socialistickým režimom na nevinných ľuďoch.

Dobrý úmysel polohumanistu?

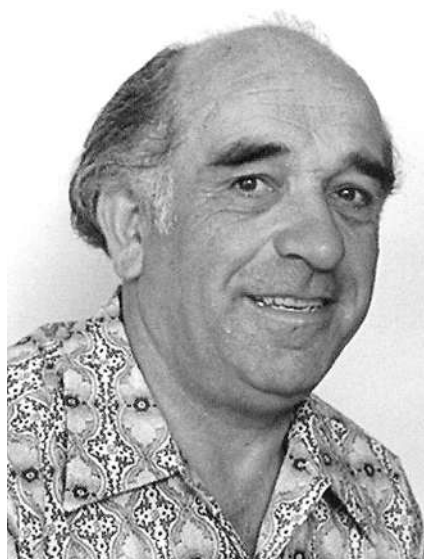
Dodnes sa vedú občasné diskusie o zmysle a cieľoch takejto amnestie. Niektorí tvrdia, že Havel chcel upokojiť situáciu vo väzniciach, kde sa tiež odohrávali podobné procesy ako vonku na námestiach. Väzni zakladali Občianske fóra či Verejnosti proti násiliu, žiadali humanizáciu pomerov, vyhlasovali okupačné štrajky a organizovali hladovky. Vrahovia a lupiči sa vydávali za obev justičnej zlovôle. Namiesto upokojenia Havlova „amina“ vystupňovala nespokojnosť vo väzenských zariadeniach a za ich múrmi spôsobila rad krvavých tragédií s desiatkami obetí. Česko a Slovensko zaplavila vlna kriminality, ktorá destabilizovala spoločnosť. Havel už ako prezident Českej republiky dvakrát využil inštitút amnestie. V roku 1993 sa týkala 130 osôb zo 14 tisíc odsúdených, vo februári 1998 z 22 tisíc väzňov sa dostalo na slobodu 930 ľahších delikventov. Nemožno vylúčiť, že poloprofesionálneho polohumanistu Havla k vyhláseniu, v konečnom dôsledku nezvládnutej amnestie, viedol dobrý úmysel, ale vieme, že cesta do pekla je vydláždená dobrými úmyslami.

Ivan Mrva

Nad novou výpravnou knihou Pavla Holeštiaka Zlatá kysucká kniha Pavla Hrtusa Jurinu

Na jeseň tohto roku si slovenská kultúrna verejnosť pripomenula 100. výročie narodenia spisovateľa, básnika, publicistu, prekladateľa, organizátora spoločenského a kultúrneho života v Austrálii, učiteľa, významného slovenského vlastenca, Pavla Hrtusa Jurinu, rodáka z kysuckého Klokočova (nar. 1. 10. 1919). Na Silvestra sme si zasa pripomenuli 25. výročie jeho úmrtia v ďalekom Melbourne. Okrem toho sme boli svedkami ďalších okrúhlin – 15. ročníka festivalu duchovnej poézie a prózy Jurinova jeseň v Čadci.

V týchto dňoch sa dostala na pulty kníhkupectiev nová výpravná publikácia autora **Pavla Holeštiaka Zlatá kysucká kniha Pavla Hrtusa Jurinu**. Bezmála 350 stránová plnofarebná knižka v pevnej väzbe na kriedovom papieri s **malbami našej výtvarnej legendy Ondreja Zimku**, s doposiaľ knižne nepublikovaným Hrtusovým rodostromom či cestopisom Na piaty svetadiel. Literárne zhodnotenie i osvieženie nájdeme hneď v šiestich doslovoch našich literárnych osobností. Vzácnu súčasťou tejto

Pavol Hrtus Jurina

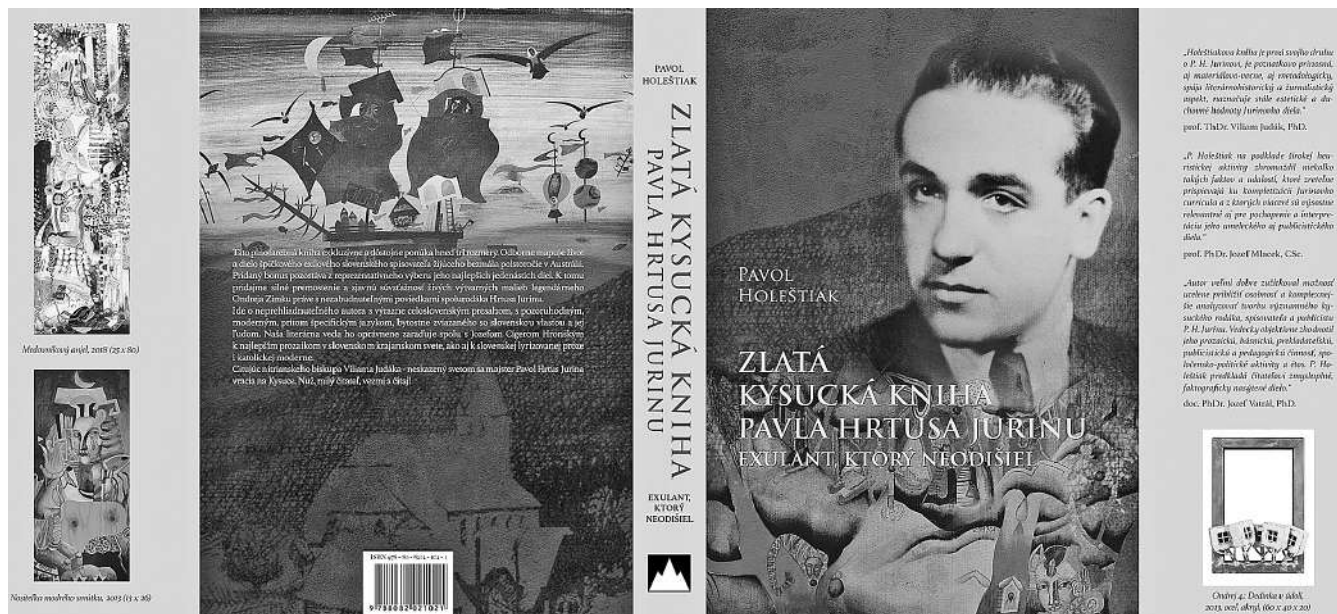
Foto archív

reprezentatívnej knihy sa stal priezrak kompletnej, nadčasovej vzácnej tvorby čerpajúcej predovšetkým z jeho jedenástich knižných diel, ktoré vyšli v Austrálii, v Kanade i na Slovensku, hoci väčšinu života Pavol Hrtus Jurina prežil práve na najmenšom kontinente – v Austrálii, z ktorej sa už nikdy fyzicky nevrátil. Srdcom však zostal v rodnej slovenskej vlasti, takže aj podtitul knižnej novinky nesie ne-

všedný, ale výstižný názov **Exulant, ktorý neodíšiel**.

V knihe Pavol Holeštiak podrobne s odbornou presnosťou spracoval pohnutý život a kompletne dielo P. H. Jurinu, ktorého literárna kritika zaraďuje k slovenskej lyrizovanej próze, slovenskej katolíckej moderne a spolu s vynikajúcim Jozefom Cígerom Hronským aj k najlepším našim prozaikom v slovenskom exilovom svete. Hrtusove knižné skvosty vychádzali v Austrálii vo veľmi skromnej grafickej úprave i tlačovej kvalite v počte iba 50 kusov. Navonok tvrdý človek, no vo svojom vnútri veľmi citlivý rodený spisovateľ, písal takmer polstoročie nevšedným, vrchárskym štýlom, najmä o svojich rodákoch a vlasti.

Prečo sa nevrátil po roku 1989 na Slovensko, zostáva záhadou. Týmto novým, exkluzívnym dielom sa mu spláca dlh z jeho rodných Kysúc i milovaného Slovenska. Citujúc nitrianskeho biskupa Viliama Judáka – neskazený svetom sa majster Pavol Hrtus Jurina vracia domov. Nuž, milý čitateľ, vezmi a čítaj! **(KP)**

STALO SA

1. januára 1993 vošla Slovenská republika do života ako nezávislý samostatný štát s úplnou a pôvodnou štátnou suverenitou. Hneď po vyhlásení ju uznalo 91 štátov a bola prijatá do OSN ako 180. členský štát.

2. januára 1951 bol za tajného biskupa na Slovensku vysvätený 27-ročný jezuitský novokňaz Pavol Hnilica. Vysvätil ho rožňavský biskup Róbert Pobožný.

5. januára 1968 zvolili Alexandra Dubčeka za 1. tajomníka ÚV KSČ, čím sa začala Dubčekova jar.

8. januára 1950 zomrel banskobystričský biskup Andrej Škrábik.

18. januára 1939 sa v Bratislave konalo prvé slávnostné zasadanie

Slovenského snemu.

20. januára 1928 vláda Československej republiky schválila „Modus vivendi“, dohodu medzi ČSR a Svätou stolicou.

20. januára 1939 prezident republiky Dr. Hácha, na návrh slovenského snemu, vymenoval tretiu vládu Slovenskej krajiny. Jej predsedom sa stal dr. J. Tiso.

Ach jaj, štátne vyznamenávanie...

Prezidentka Slovenskej republiky Zuzana Čaputová udelila Rad bieleho dvojkríža I. triedy in memoriam českej právničke a političke Milade Horákové. V odôvodnení uviedla, že Horáková je od pádu komunistickej totality v novembri 1989 považovaná za symbol protikomunistického odboja a odporu.

Milada Horáková má však zásluhu aj na exemplárnej poprave Panny Márie. Mariánsky stĺp na Staromestskom námestí v Prahe so sochou Nepoškvrnenej Panny Márie a sochami anjelov bojujúcich so symbolmi zla na podstavci, bol postavený v roku 1650 ako poďakovanie za ochranu Prahy pred švédskymi vojskami v roku 1648. Stĺp bol strhnutý 3. novembra 1918 rozvášneným davom.

Podľa http://katolikrevue.sweb.cz/durych/6_treti_listopad.htm: „...iniciátorom bola česká národno-sociálna strana, ktorá na tento deň zvolala míting Pražanov na Bielu horu. Účastníci tábora ľudu boli vyzývaní, aby sa po skončení prejavov odobrali na Staromestské námestie, kde sa bude pokračovať. Hneď na to sa išla odčiniť Staromestská poprava. Tu sa už mnoho nerečnilo. Bol strhnutý Mariánsky stĺp, prizerajúce davy potleskom vyjadrili súhlas a iste aj neutíchajúcim jasotom. Stĺp sa však nestrhol sám od seba. Boli privolaní hasiči a po ich rebríku – podľa tradície – sa k soche vyšplhala mladučká politická pracovníčka národno-sociálnej

strany Milada Horáková. Áno, vtedy bola celkom mladá a vyliezť pár metrov po solídnom hasičskom rebríku nebol pre ňu nijaký problém. Bola to vraj sľučka, ktorú Milada Horáková prehodila soche Panny Márie okolo krku. Týmto činom sa sama učinila katom, lebo prehodenie sľučky cez odsúdencovu hlavu je podstatou „výkonu trestu“, ktorému sa dnes hovorí absolútny. Nešlo však už len zatiahnuť za páku, ako tomu bolo na šibeniciach, tu sa museli uplatniť obetavé paže aktivistov; ich sila nahradila efekt voľného pádu. Stĺp sa vraj nezrútil na prvé potiahnutie,

musel sa vraj rozhodnúť a nebolo to vraj vôbec jednoduché.“

Milada Horáková (rod. Králová), ktorá absolvovala počas druhej svetovej vojny koncentračný tábor Terezín, bola nastupujúcim komunistickým režimom v roku 1949 ako členka **národnej socialistickej strany** Československa zatknutá a súdená vo vykonštruovanom procese. Spolu s ďalšími obvinenými bola **odsúdená na smrť a na nádvoří väznice Pankrác 27. júna 1950 popravená obesením.**

PV ZPKO navrhlo na štátne vyznamenanie v roku 2020 Annu Fodorovú a Štefana Nováka. Obaja boli väznení za svoje protikomunistické presvedčenie. U prezidentky Zuzany Čaputovej neuspeli.

Redakčne spracovala Eva Zelenayová

PRIPOMÍNAME SI

V januári si pripomínáme významné životné jubileá týchto našich členov. Spomínáme aj na tých, ktorí sa tejto slávnosti nedožili.

40 rokov

Lucia Dojčanová, Šimonovany 23.1.1980

65 rokov

Jozef Vojenčák, Nitra 22.1.1955

70 rokov

Mgr. Darina Košiarová, Nitrianske Hrnčiarovce 2.1.1950
 Michal Fiľo, Hľpa 21.1.1950
 Ivana Špániková, Bratislava 20.1.1950
 Matej Šulej, Veľká Lomnica 8.1.1950

75 rokov

Magdaléna Potančeková 12.1.1945

81 rokov

Anna Bučková, Polomka 5.1.1939
 Anna Fodorová, Žilina 1.1.1939

82 rokov

Alojzia Rafajová, Žilina 28.1.1938
 Agnesa Kudašíková, Levoča 21.1.1938

86 rokov

Jozef Turček, Veľký Lapáš 25.1.1934

87 rokov

Ján Hric, Badín 30.1.1933

88 rokov

Helena Lauková, Sv. Anton 7.1.1932

89 rokov

Mária Plaštiaková, Nitra 2.1.1931

90 rokov

Ján Surový, Ružomberok 1.1.1930
 Mária Daňová, Topoľčany 27.1.1930
 Anton Semeš, Bratislava 30.1.1930

91 rokov

Milan Baláž, Trnava 14.1.1929

92 rokov

Pavol Lavo, Nitra 13.1.1928

96 rokov

Viktória Šušeková, Zlaté Moravce 23.1.1924

100 rokov

Ján David, Dolný Kubín 19.1.1920
Jubilantom srdečne blahozeláme

PRISPELI NA ČINNOSŤ

JUDr. Peter Brňák, Bratislava 50 EUR
 MUDr. Dagmar Pechová, Bratislava 10 EUR

Mikuláš Tóth, Sečovce 2 EUR

Melánia Reichbauerová, Pezinok 8 EUR

Oľga Margetinyová, Hlohovec 200 EUR

Ing. Milan Baričák, Nová Dubnica 20 EUR

Alžbeta Danišková, Bratislava 12 EUR

Jana Košútová, Bratislava 20 EUR

Emil Hlaš, Rovensko 2 EUR

Renáta Palcútová, Čachtice 10 EUR

Pavol Holeštiak, Čadca 15 EUR

„Z lásky k človeku“, o. z. Bratislava 165 EUR

Ing. Anna Bacová, Veľké Chlievany 50 EUR

Viliam Horák, Bánovce nad Bebravou 10 EUR

Anna Olosová, Valašská Dubová 15 EUR

Ladislav Nebus, Trenčín 5 EUR

Štefan Maďar, Borský Svätý Jur 10 EUR

Miroslav Bulko, Trenčín 2 EUR

*Darcom vyslovujeme
 úprimné poďakovanie*

Pri novoročnej kapustnici

Na novoročnom posedení v kruhu skvelých priateľov nám tohto roku chýbal náš člen, priateľ a skvelý humorista Tonko Semeš. Želáme mu skoré uzdravenie a k deväťdesiatke živio!

Z Ríma prišiel posvätiť priestory našej organizácie Mons. Jozef Kryštof, asistoval mu duchovný PV ZPKO Janko Košiar. Pri vynikajúcej kapustnici Evky Liteckej Švedovej a torte Marienky Sýkorovej sa ľahšie trávili aj menej radostné správy. Na snímke zľava Eva Litecká Švedová, Ján Košiar, Mons. Jozef Kryštof, Ján Litecký Šveda, Mária Sýkorová, Rafael Rafaj a Martin Lacko.

Výzva

Vážení členovia PV ZPKO, sympatizanti, priatelia. Naša organizácia dlhodobo zápasí s neštandardnou situáciou, keď pripravuje plány svojej činnosti bez krytia finančnými prostriedkami. Nedostatok peňazí nás núti obrátiť sa na Vás s výzvou o pomoc. Vydávanie Svedectva nie je ďalej možné zabezpečiť z prostriedkov štátnej dotácie, preto sa obraciam na Vás s prosbou, vyhľadať vo Vašom okolí potenciálnych sponzorov nášho časopisu. Ak nebude vychádzať, akoby sme stra-

tili nástroj prezentácie vlastného jestvovania. Azda nepravíme by sa tomu aj potešili. Veríme však, že sa nájdu podporovatelia ideálov, za ktoré sme trpeli, a ktoré hodlame aj naďalej chrániť a obhajovať. Záujemcovia o pomoc pre naše Svedectvo môžu poslať svoj príspevok na číslo účtu: **SK74 3100 0000 0040 0012 8109** alebo sa kontaktujte na tel. číse 02-526 381 56.

Darcom úprimne ďakujeme.

Vedenie PV ZPKO
 a časopisu Svedectvo

ROZLÚČILI SME SA

† Vo veku 86 rokov, 2. decembra 2019, zomrela **Mária GALLOVÁ** z Trenčína, dlhoročná členka pobočky PV ZPKO v Trenčíne. Posledná rozlúčka sa konala v kostole sv. Kríža a na cintoríne v Dobrej.

† Vo veku 81 rokov, 9. decembra 2019, zomrela **Eva SOPÓCIOVÁ** z Nitry, dlhoročná členka pobočky PV ZPKO v Nitre. Posledná rozlúčka sa konala 13. decembra 2019 na mestskom cintoríne v Nitre. Poslednej rozlúčky sa zúčastnili členovia RO PV ZPKO v Nitre Helena Hlaváčková, Anna Mesárošová, Jozef Turček, Janka Verešová, Agata Fišerová a predsedníčka Alžbeta Loudová.

† Vo veku 85 rokov, 17. novembra 2019, zomrel **Adolf JÁČA** z Bernoláková, dlhoročný člen pobočky PV ZPKO v Bratislave. Posledná rozlúčka sa konala 29. novembra 2019 v bratislavskom krematóriu.

Pozostalým vyslovujeme
 úprimnú sústrasť

■ Upozorňujeme našich sympatizantov, ktorí sú zamestnanci a chcú nám poukázať 2% podiel zaplatenej dane, aby požiadali vo svojej mzdovej účtárni o vyrovnanie dane najneskôr do 14. 2. 2020.

Odbor pro vnější věci
rozd. ONV v Praze
národní výbor v

Zn.: 13892/59 Dne 4. května 1959

Jen pro úřední účely

Výpis z knihy úmrtí

sv. 5, roč. 1953, str. 120, č. řad. 443

Obvodního národního výboru v Praze 14 - Nuslích okres Praha 14

farního úřadu cirkve v

Dne 28. března 1953 19 zemřel(a) v Praze 14, Nusle čp. 988

okres Praha 14 (jméno a příjmení) Valent Pavel

povoláním technický úředník bytem Bratislava, Vavozová č. 2

narozený(á) dne 27.7.1914 v Zvolení stav: ženatý

Jméno pozůstalého manžela: Margita Valentová, roz. Danková

Příčina smrti: Udušení oběšením N-991

Předseda: *[Signature]*

zást. matrikare *[Signature]*

Čís. skl. C-19.

Publikační ústav min. vnitra. — VČT 0101 - 9752

Patisk se trestá.

Pavel Valent

Margita Valentová

Gabriel Danko

Imrich Danko

Drakonické tresty za pomoc pri emigrácii

Vojtech Danko bol notárom v Detve. Vo zvolenskom hoteli Grand sa preiekol voči vtedajšiemu systému, čo okamžite oznámil jeden náhodný návštevník hotelu, ktorý to počul, Štátnej bezpečnosti. Vojtech sa ocitol v ohrození, preto požiadal manžela svojej sestry Margity, aby mu pomohol utiecť do cudziny. Stalo sa. **Za tento skutok bol jeho švager Pavel Valent popravený, jeho sestra Margita Valentová odsúdená na doživotie, otec Gabriel Danko odsúdený na 11 rokov a jeho brat Imrich Danko na osem rokov väzenia.**

(zl)